

Zpráva ECDC o významných přenosných infekčních nemocech (mimo COVID-19) za 36. kalendářní týden, 30. 8. – 5. 9. 2020

Communicable disease threats report, 30 August – 5 September 2020, week 36

1) Zdravotní hrozby v zemích EU/EEA a Velké Británii

- **Nový místní přenos horečky dengue v Itálii – rok 2020**

Epidemiologická situace: Dne 27. srpna 2020 italské místní úřady veřejného zdraví nahlásily nový potvrzený případ horečky dengue s místním přenosem v oblasti Benátsko (Veneto) v Itálii. Onemocněl 54 letý muž obyvatel malé vesničky v oblasti Benátsko v Itálii, měl příznaky podobné chřipce po dobu čtyř dnů, necestoval za hranice země. Primárním případem byl jeho příbuzný, který v červnu 2020 cestoval do Indonésie a následně zpětně u něho byla sérologicky diagnostikována horečka dengue. Další členové rodiny měli podobné příznaky.

Byla nastavena protiepidemická opatření, včetně kontroly vektoru a odložení dárcovství krve. Pokračuje aktivní vyhledávání případů.

Vyhodnocení rizika ze strany ECDC:

Jedná se o první případ místní nákazy dengue hlášený v Itálii. Virus byl pravděpodobně zavlečen primárním případem, který se navrátil z Indonésie. V Itálii je usídlen komár *Aedes albopictus* a v současnosti kapacita tohoto přenašeče je dostatečná a podmínky jsou vhodné pro přenos viru dengue. Zde popsany místní přenos nákazy dengue se uskutečnil v malé vesničce v řídko osídlené venkovské oblasti Itálie, tudíž počet osob, které by mohly být exponovány, bude pravděpodobně omezený.

Od roku 2010 v zemích EU bylo hlášeno celkem 17 místních přenosů vektorem horečky dengue v kontinentální Evropě, z nichž k jednomu došlo letos (v roce 2020) ve Francii. Zatím velikost a rozsah všech klastrů horečky dengue s lokálním přenosem v zemích EU na evropském kontinentu zůstal omezený (maximálně 8 případů). To může naznačovat, že kapacita populací komárů *Aedes albopictus* v zemích kontinentální EU nemusí být optimální pro udržení trvalého přenosu viru. Vzhledem k tomu, že udržení a pokračování trvalého místního přenosu závisí na více faktorech (např. kmen viru, prostředí, podnebí, včasnost zavedení opatření proti komárům), riziko vzniku větší epidemie sice nelze zcela vyloučit, ovšem pravděpodobnost rozsáhlejších místních výskytů zůstává nízká.

Akce: ECDC monitoruje situaci a je v kontaktu s místními úřady v Itálii.

- **Pravděpodobně zavlečený nový případ malárie do Řecka – *Plasmodium vivax* v roce 2020**

Epidemiologická situace: Dne 26. srpna 2020 byl řecké národní organizaci veřejného zdraví (Hellenic National Public Health Organization) hlášen jeden nový případ malárie (*Plasmodium vivax*). Tento případ malárie byl nejprve diagnostikován rapid testem a poté potvrzen v krevním nátěru a testem PCR v referenční laboratoři. Pacient má trvalé bydliště v malém venkovském městečku mimo turistickou oblast poblíž mokřadu (řeky Evros) v obci Orestiada, regionální jednotka oblasti Evros, Východní Makedonie a Thrákie, poblíž pozemní hranice mezi Řeckem a Tureckem. Pacient měl začátek prvních příznaků 13. srpna 2020, v poslední době necestoval do zemí s endemickým výskytem malárie a nedostal v minulosti krevní transfúzi. V této oblasti v posledním období nebyl zaznamenán žádný importovaný případ.

Řecká národní organizace veřejného zdraví v souladu s akčním plánem pro prevenci malárie Ministerstva zdravotnictví Řecka provedla včas vyšetření tohoto případu a zorganizovala příslušná opatření v ohnisku nákazy ve spolupráci s místními orgány veřejného zdraví, včetně aktivního vyhledávání případů v okolí bydliště pacienta, komunikace s odborníky a veřejností, zvýšení povědomí zdravotnických pracovníků a místní populace. Regionální úřady rovněž zintenzivnily reakci a kontrolní aktivity a opatření proti komárům v této oblasti.

Souvislosti: Pravděpodobně zavlečené případy malárie byly v minulosti hlášeny v jiných obcích Řecka v regionální oblasti Evros, jednalo se o 2 případy v roce 2013 a 2 případy v roce 2018. Regionální oblast Evros je považována za vnímavou a zranitelnou oblast díky kombinaci cirkulace kompetentního vektoru a přítomnosti populace ilegálních migrantů přicházejících do Řecka přes řeku Evros ze zemí s endemickým výskytem malárie. Infekce způsobená *Plasmodium vivax* může vést k relapsu (znovu vzplanutí) dokonce i mnoho let po primární infekci.

Zdroj: Řecké zdravotnické orgány

Hodnocení rizika: Sporadické události pravděpodobně zavlečené malárie *Plasmodium vivax* byly v posledních letech zaznamenány ve specifických, zejména venkovských oblastech Řecka a nejsou neočekávané vzhledem k velké populaci přistěhovalců ze zemí s endemickým výskytem malárie žijících v Řecku. Jelikož sezóna komárů ještě neskončila, hlášení výskytu dalších pravděpodobně zavlečených případů malárie *P. vivax* nelze vyloučit. Nicméně riziko infekce *P. vivax* pro obyvatele a cestovatele v této oblasti je velmi nízké.

- **Západonilská horečka (West Nile fever, WNF) – monitoring sezóny 2020 v Evropě**

Epidemiologická situace: V týdnu od 28. srpna do 3. září 2020 bylo hlášeno z členských zemí EU 37 případů západonilské horečky u lidí, z toho v Řecku (23), Itálii (7), Španělsku (5) a Rumunsku (2). Všechny případy byly z oblastí postižených nákazou i v minulých sezónách.

V tomto týdnu došlo ke dvěma úmrtím na západonilskou horečku, v Řecku (1) a ve Španělsku (1).

Dne 3. září 2020 německé orgány veřejného zdraví hlásily první případy infekce západonilské horečky ve stávající sezóně 2020. Jednalo se o případy detekované v polovině srpna 2020 v souvislosti s odběrem krve nebo plazmy. Národní referenční centrum pro tropické nemoci v Institutu tropické medicíny Bernharda Nochta v Hamburku potvrdilo prozatím čtyři případy metodou sekvenace WNV, zatímco u jiných byl potvrzen virus Usutu nebo negativní výsledek. Další podezřelé případy se vyšetřují. Cirkulace viru západonilské horečky (WNV) u ptáků byla v Německu prokazována od června 2020 v podobných oblastech jako v roce 2019. Německé případy nákazy WNV zatím nefigurují v ECDC surveillance atlasu, jelikož prozatím lidské případy nebyly nahlášený do TESSy a výskyty WNV u ptáků nebyly reportovány přes ADNS.

Od začátku sezóny 2020 ke dni 3. září 2020 bylo v zemích EU/EEA do systému TESSy nahlášeno celkem 159 případů západonilské horečky u lidí a 12 úmrtí. Onemocnění západonilskou horečkou bylo hlášeno v těchto zemích: Řecko (77 případů onemocnění, z toho 9 úmrtí), Španělsko (49 případů onemocnění, včetně 3 úmrtí), Itálie (29 onemocnění) a Rumunsko (4 případy západonilské horečky). Všechny případy byly hlášeny z oblastí, ve kterých byl zaznamenán výskyt i v minulých sezónách. Nebyly hlášeny žádné případy ani úmrtí ze zemí sousedících s EU.

Od počátku sezóny 2020 bylo hlášeno prostřednictvím systému ADNS celkem 56 výskytů u koní, z toho ve Španělsku (49, z toho 29 v provincii Sevilla), v Itálii (5), Francii (1) a Portugalsku (1). Nebyly hlášeny žádné výskyty u ptáků.

Hodnocení rizika: V sezóně 2020 byly případy západonilské horečky u lidí hlášeny ze těchto zemí EU: Řecko, Itálie, Rumunsko, Španělsko a Německo, kde probíhá enzootický cyklus přenosu mezi komáry a ptáky.

V období od roku 2010 do 2019 bylo hlášeno 5 případů nákazy WNV u lidí s místním přenosem ve Španělsku, z toho 2 v roce 2010 provincii Cádiz, a 3 onemocnění u lidí v roce 2016 v provincii Sevilla. Ve stejném období bylo hlášeno 89 výskytů nákazy WNV u ptáků v provincii Seville, což svědčí o přítomnosti enzootické cirkulace viru mezi komáry a ptáky v regionu Sevilla. Analýzou 4 vzorků od lidí v provincii Sevilla byl potvrzen WNV linie 1. Není ovšem jasné, zda zachycený kmen je odvozen od WNV izolovaného v minulosti v této oblasti, nebo zda se jedná o nově zavlečený kmen.

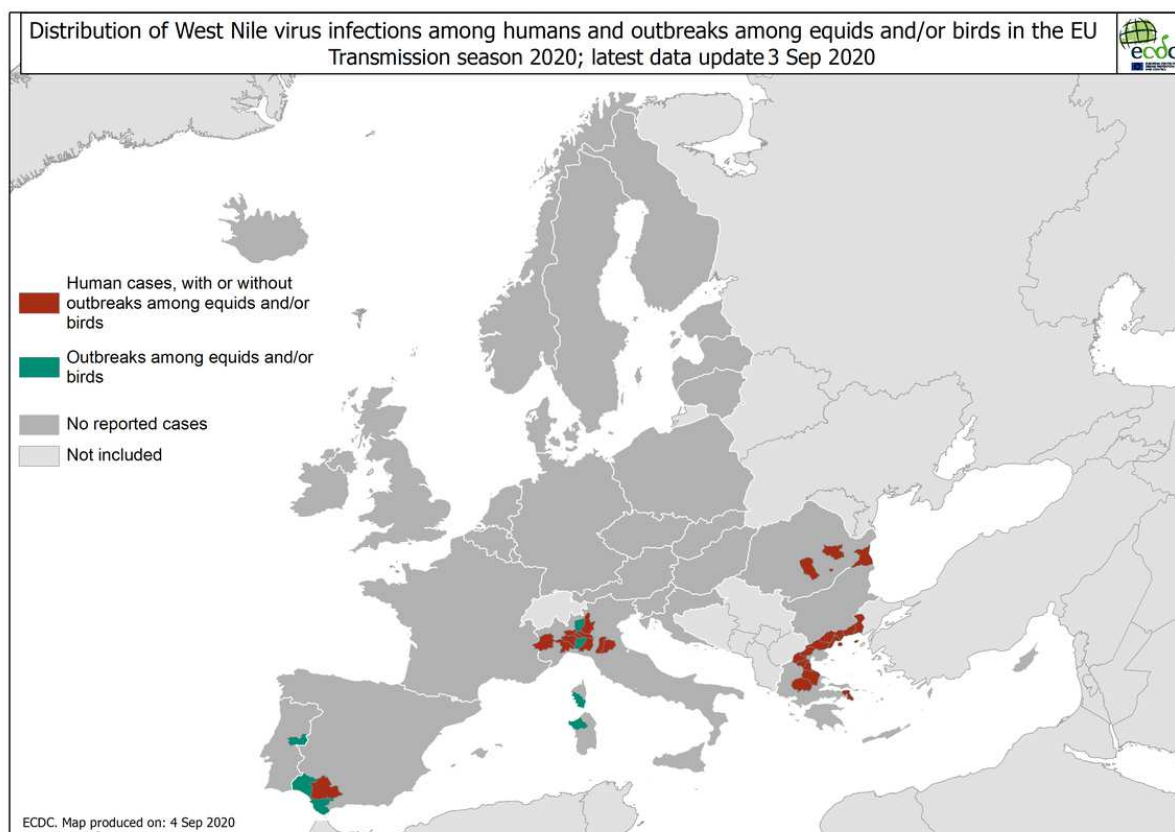
V souladu s nařízením Komise 2014/110/EU, potenciální dárci krve, jiných tělních tekutin, tkání, orgánů, by měli podstoupit odběr až po uplynutí 28 dní po opuštění rizikové oblasti s výskytem WNF, pokud u nich není negativní výsledek vyšetření nukleových kyselin (NAT).

Odkazy: WNF Infection Atlas <https://www.ecdc.europa.eu/en/west-nile-virus-infection>

Zdroje: TESSy (The European Surveillance System), ADNS (Animal Disease Notification System)

Informace SZÚ: <http://www.szu.cz/tema/prevence/west-nile-virus>

Výskyt případů západonilské horečky u lidí a u koní a/nebo ptáků v EU v sezóně 2020, poslední aktualizace ke dni 3. září 2020

Zdroj: ECDC – TESSy

- **Krymsko-konžská haemorhagická horečka (CCHF) v Evropě - rok 2020**

Epidemiologická situace:

Bulharsko: Ve 24. týdnu 2020 hlásilo Národní centrum pro infekční a parazitární nemoci Bulharska jeden potvrzený případ krymsko-konžské haemorhagické horečky (CCHF) v Bulharsku.

Španělsko: Dne 11. června 2020, orgán ochrany veřejného zdraví v autonomní oblasti Castile-León hlásil jeden potvrzený případ CCHF. Pacient měl přisáto klíště na konci května v provincii Salamanca a během následujících dnů se u něho rozvinuly příznaky nemoci. Dne 11. srpna 2020 byl hlášen smrtelný případ u obyvatele stejné provincie.

Turecko: Od ledna do června 2020 bylo v Turecku hlášeno 480 případů CCHF. Podle tamějších úřadů to představuje vzestup počtu případů CCHF v porovnání se stejným obdobím roku 2019.

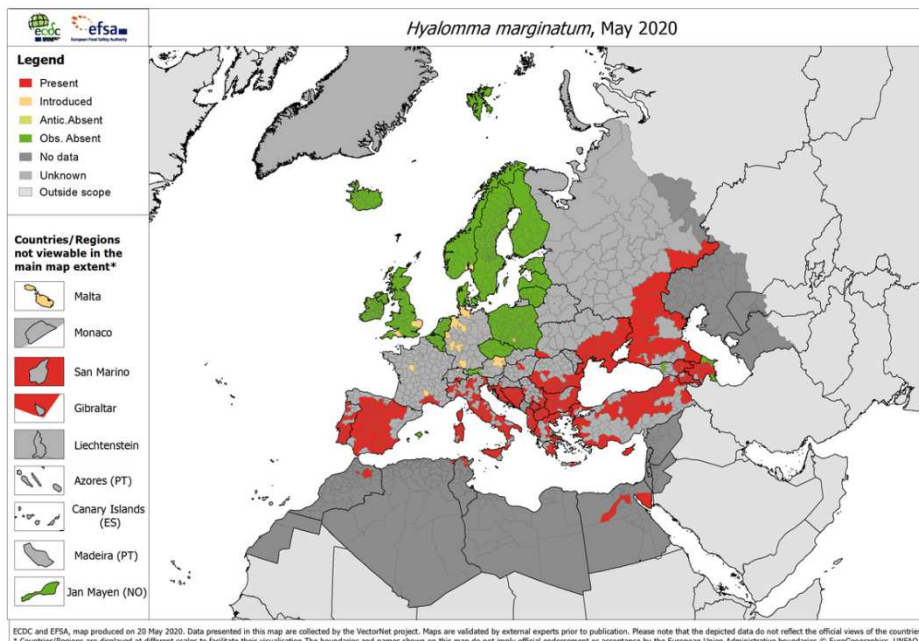
Souvislosti v zemích EU/EEA: V období let 2016 – 2019 bylo hlášeno v zemích EU/EEA celkem 17 autochtonních případů CCHF (z toho 14 v Bulharsku a 3 ve Španělsku). Navíc, Řecko hlásilo jeden případ u cestovatele, který se nakazil při cestě v Bulharsku.

Zdroje: Bulgarian NCIPD | Spanish regional health authorities | Turkish Ministry of Health | Spanish regional health authorities 2

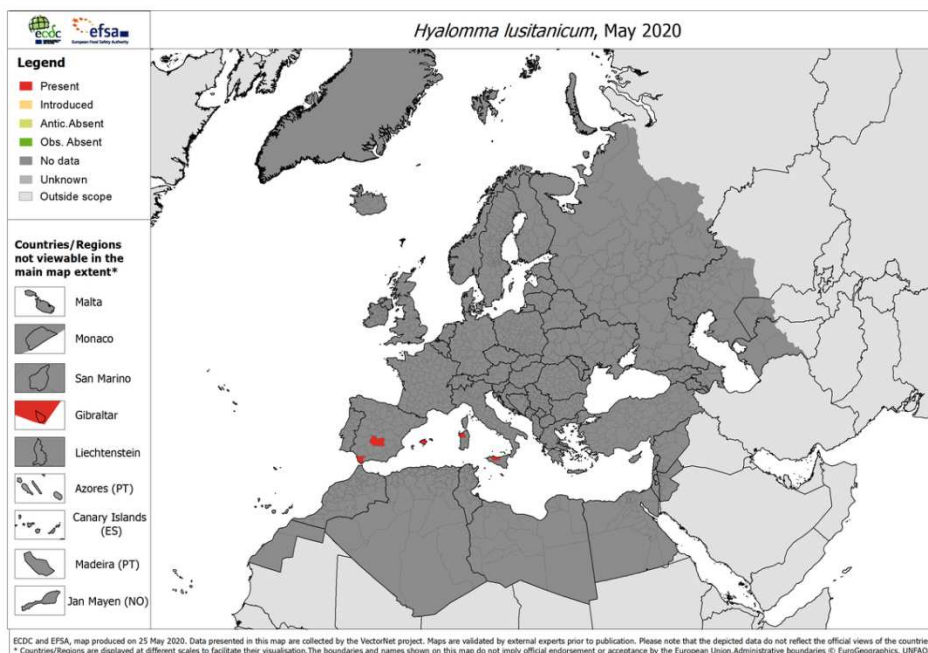
Hodnocení rizika ze strany ECDC:

Klíště *Hyalomma spp.* je považováno za hlavní vektor přenosu viru CCHF. *Hyalomma marginatum* je velmi rozšířena v jižní a východní Evropě, jak ukazuje mapa výskytu z května 2020. Ve Španělsku je hlavním přenašečem *Hyalomma lusitanicum*.

Mapa výskytu klíštěte *Hyalomma marginatum* v Evropě, květen 2020

Mapa výskytu klíštěte *Hyalomma lusitanicum* v Evropě, květen 2020

Zdroj: ECDC, VectorNet

Lovci, lesní dělníci, turisté a lidé pracující se zvířaty jsou s větší pravděpodobností vystaveni klíšťatům, a proto také budou je u nich větší riziko infekce. Lidé potenciálně vystavení klíšťatům by měli dodržovat ochranná opatření a chránit se proti přisátí klíšťat.

Zdravotničtí pracovníci pečující o nemocné infikované virem CCHF jsou v riziku vzhledem k možnému mezilidskému přenosu, jako ve Španělsku v roce 2016, kdy se zdravotnický pracovník nakazil při ošetřování primárního případu. Riziko dalšího přenosu mezi lidmi ve zdravotnickém zařízení může být výrazně sníženo při dodržování včasných a cílených preventivních a kontrolních opatření.

Dne 8. září 2016 publikovalo ECDC RRA vztahující se k případu CCHF ve Španělsku a sekundárnímu interhumánnímu přenosu. Opatření proti nákaze popsaná v tomto RRA platí i pro současné výskyty případů CCHF. Navíc, v červenci 2019 úřady ve Španělsku publikovaly situační zprávu vztahující se k CCHF ve Španělsku.

Akce: ECDC monitoruje situaci a bude zveřejňovat informace při změně aktuálního stavu.

• Horečka dengue na Francouzských Antilách, rok 2020

Guadeloupe: od 42. týdne 2019 do 30. srpna 2020 bylo hlášeno 10 520 případů horečky dengue, většina identifikovaných případů byla způsobena virem dengue sérotyp 2. V roce 2018 bylo na Guadeloupe zaznamenáno jen 18 potvrzených případů.

Svatý Martin: od 3. týdne 2020 bylo hlášeno celkem 2030 suspektních případů dengue, v tom 422 potvrzených případů, z nichž jeden se závažným průběhem a jeden s úmrtím. Většina případů byla způsobena virem dengue sérotypu 1.

Saint Barthélemy: od 17. týdne 2020 k 30. srpnu 2020 bylo hlášeno 798 suspektních případů dengue, včetně 244 potvrzených případů. U většiny případů byl identifikován virus dengue sérotyp 2.

Martinique: od 4. listopadu 2019 k 30. srpnu 2020 bylo nahlášeno 12 730 suspektních případů dengue, z nichž 7 mělo závažný průběh, a tři pacienti zemřeli. U většiny nemocných byl určen virus dengue sérotyp 3. V předcházejícím roce 2018, nebyl z Martiniku hlášen žádný potvrzený případ dengue.

Podle francouzských zdravotních úřadů ke dni 30. srpna 2020 jsou všechny zmíněné zámořské oblasti na Francouzských Antilách - Guadeloupe, Svätý Martin, Saint Barthélemy a Martinik v epidemické fázi.

Hodnocení rizika ze strany ECDC: Cestovatelům ze zemí EU/EEA je doporučeno, aby při pobytu v postižených oblastech se chránili proti poštípání komáry. Předpokládá se, že se vyskytnou další autochtonní případy dengue na Francouzských Antilách vzhledem k přírodním podmínkám, které jsou příznivé pro pokračující přenos. Současná cirkulace několika sérotypů viru dengue zvyšuje riziko vzniku závažnějších průběhů onemocnění. Nicméně množství

cestovatelů do oblasti Francouzských Antil dramaticky pokleslo vzhledem k omezenému cestování během pandemie COVID-19, tím pádem i značně pokleslo riziko zavlečení viru do kontinentální Evropy.

2) Zdravotní hrozby mimo EU/EEA

• Ebola (11. epidemie) v Demokratické republice Kongo –2020

Epidemiologická situace: Od začátku epidemie do 1. září 2020 bylo hlášeno celkem 110 případů (104 potvrzených, 6 pravděpodobných), včetně 47 úmrtí z následujících zdravotních zón v rovníkových provinciích DRK: Bikoro (29), Bolenge (1), Bolomba (13), Iboko (4), Ingende (12), Lilanga Bobangi (5), Lolanga Mampoko (5), Lotumbe (11), Mbandaka (26), Monieka (2) a Wangata (2).

Od zahájení očkovací kampaně dne 5. června 2020 bylo naočkováno vakcínou rVSV-ZEBOV-GP celkem 27492 osob.

Souvislosti: Od května do července 2018 v DRK probíhala 9. epidemie Eboly, která postihla provincie Mbandaka, Bikoro a Equateur a způsobila celkem 54 případů onemocnění a 33 úmrtí. Při 10. epidemii Eboly ve východní části země onemocnělo 3470 případů, včetně 2287 úmrtí, 10. epidemie byla vyhlášena za skončenou dne 25. června 2020. Na podkladě výsledků sekvenace byla identifikována v DRK již 11. epidemie v pořadí (od roku 1976, kdy byl objeven virus). Kromě epidemie Eboly je Demokratická republika Kongo současně zasažena též pandemií COVID-19, epidemií spalniček, cholery, výskytem opičích neštovic, poliomyelitidy a dýmějovým morem.

Zdroje: WHO DRC Twitter | WHO Afro Twitter | WHO Afro Sitrep | WHO Afro bulletin | WHO DON | WHO News item | Dr Tedros

Hodnocení rizika ze strany ECDC: Epidemie Eboly se objevují v DRK opakovaně, jelikož virus je přítomen ve zvířecích rezervoárech v mnoha částech země. Zavedení opatření proti šíření je klíčové a vysoká úroveň surveillance je základním předpokladem pro podchycení a včasné přerušování dalšího přenosu. Provádění opatření je obtížné vzhledem k okolnostem a dalším závažným epidemickým výskytům v zemi. Celkové riziko přenosu pro obyvatele EU/EEA je velmi nízké, zejména při současných omezeních cestování.

Hodnocení rizika ze strany WHO: Současný návrat epidemie Eboly není neočekávaný vzhledem k množství a migraci divokých zvířat v Africe, vysoké hustotě obyvatelstva v tomto regionu, sociologickým, ekologickým a environmentálním faktorům, které mohly ovlivnit vznik této epidemie Eboly. Jsou potřebné další zdroje a je mnoho problémů při zajišťování opatření v této oblasti.

Akce: ECDC monitoruje situaci. Dne 25. května 2018 ECDC publikovalo RRA k 9. epidemii Eboly v DRK.

- **MERS-CoV (Middle East Respiratory Syndrome Coronavirus) v zemích Blízkého Východu**

Epidemiologická situace: V období od 1. ledna 2020 do 1. září 2020 bylo hlášeno celkem 61 případů MERS-CoV v oblasti zemí Blízkého Východu, z toho v Saudské Arábii (57), Spojených Arabských Emirátech (2), v Kataru (1), včetně 20 úmrtí v Saudské Arábii. Z těchto celkem 61 případů bylo 50 primárních případů, z nichž 16 uvádělo kontakt s velbloudem a u 11 případů došlo k nákaze ve zdravotnických zařízeních. V roce 2020, 77% případů v Saudské Arábii bylo z Riyádu (25), Asiru (7), Východní Provincie (6) a Makkah (6).

Od dubna 2012 do 1. září 2020 bylo zaznamenáno celosvětově celkem 2577 případů MERS-CoV, včetně 935 úmrtí.

Zdroje: ECDC MERS-CoV page | WHO MERS-CoV | ECDC factsheet for professionals | Saudi Arabia Ministry of Health

Hodnocení rizika ze strany ECDC: Lidské případy MERS-CoV jsou i nadále hlášeny v oblasti Arabského poloostrova a zejména v Saudské Arábii. Riziko trvalého mezilidského přenosu v Evropě zůstává velmi nízké. Současná situace ve výskytu MERS-CoV představuje nízké riziko pro EU, tak jak je uvedeno v RRA ECDC publikovaném dne 29. srpna 2018, který rovněž poskytuje podrobnosti ohledně posledního případu hlášeného v Evropě.

ECDC v říjnu 2019 publikovalo technický dokument „Health emergency preparedness for imported cases of high-consequence infectious diseases“, který může být použit v členských zemích pro zhodnocení úrovně připravenosti na nemoci jako je MERS. ECDC rovněž zveřejnilo dne 22. ledna 2020 „Risk assessment guidelines for infectious diseases transmitted on aircraft (RAGIDA) - Middle East Respiratory Syndrome Coronavirus (MERS-CoV)“

Akce: ECDC monitoruje tuto hrozbu a podává zprávu každý měsíc.